

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	de Litere
1.3 Departamentul	de Filologie și studii culturale
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclul de studii	licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Etnologie
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	43.10

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Varietăți teritoriale ale limbii române.Dialectologie		
2.2 Titularul de curs	<i>Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș – mircea.farcas@cunbm.utcluj.ro</i>		
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	<i>Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș – mircea.farcas@cunbm.utcluj.ro</i>		
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	2
		2.6 Tipul de evaluare	Ex
2.7 Regimul disciplinei	Categoría formativă		DS
	Opționalitate		DO

3. Timpul total estimate

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										20
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										18
(d) Tutoriat										
(e) Examinări										2
(f) Alte activități:										
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a)...3.7(f)))							58			
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							100			
3.10 Numărul de credite							4.0			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului / proiectului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei <i>Dialectologie</i> • Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română • Descrierea sincronică și diacronică a fenomenului lingvistic românesc, • Prezentarea sintetică și analitică a variantelor teritoriale ale limbii române • Descrierea sistemului dialectal al limbii române și utilizarea acestuia în interacțiunea verbală
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea capacității de a efectua o anchetă dialectală, de a interpreta și transcrie un material dialectal. • Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală • Utilizarea componentelor domeniului dialectologie în deplină concordanță cu etica profesională

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivul fundamental al cursului și seminarului de <i>Dialectologie</i> îl reprezintă cunoașterea de către studenți a structurii dialectale a limbii române și formarea capacității de a utiliza cunoștințele dobândite pentru înțelegerea și explicarea structurii și a evoluției limbii române.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - explicarea și interpretarea conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei <i>Dialectologie</i> - formarea competențelor de analiză și explicare a principalelor criterii care au stat la baza repartiției dialectale a dacoromânei - cunoașterea structurii dialectale a limbii române cu cele 4 unități: dialectul dacoromân, dial. aromân, dial. meglenoromân, dial. istroromân. Dialectul dacoromân va fi cunoscut sub cele 5 subdialecte în care ni se prezintă: muntean, moldovean, bănațean, crișean și maramureșean. - formarea abilităților de a valorifica bibliografia.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Considerații preliminare. Introducere. Aspecte practice ale studierii acestei discipline lingvistice. Raporturile <i>Dialectologiei</i> cu alte discipline	1	prezentarea logică și deductivă, explicația, problematizarea, demonstrația prezentării multimedia, studii de caz, discuții	Calculatoare, Video-proiector, Software dedicat
2. Obiectul dialectologiei. Variantele teritoriale ale limbii. Criterii de delimitare a limbii de dialect. Dialectele și limba națională. Raportul dintre dialecte (graiuri) și limba literară. Importanța studierii dialectelor. Granițe dialectale și arii de tranziție. Scurt istoric al dialectologiei românești.	2		
3. Transcrierea fonetică. Sisteme de transcriere fonetică	2		
4. Formarea dialectelor limbii române. Diversificarea românei comune. Ipoteze și concluzii referitoare la formarea dialectelor românești	2		
5. Dialectul aromân. Date generale. Trăsături arhaice și inovații.	1		
6. Dialectul meglenoromân. Date generale. Trăsături definitorii	1		
7. Dialectul istroromân. Date generale. Originalitatea dialectului. Problematice referitoare la caracterul "mixt" al istroromânei.	1		
8. Dialectul dacoromân. Date generale. Trăsături comune	2		

tuturor graiurilor dacoromâne. Repartiția dialectală a dacoromânei			
9. Subdialectele: muntean, bănațean, moldovean, crișean, maramureșean	10		
10. Metode de studiere a dialectelor. <i>Informarea</i> : Observația. Ancheta dialectală. Chestionarul dialectal. Anchetatorul. Informatorul. Punctul (de) anchetat și rețeaua de puncte.	6		
Bibliografie <ol style="list-style-type: none"> 1. Farcaș, Mircea, <i>Lexicul subdialectului maramureșean</i>, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2009. 2. Farcaș, Mircea, <i>Fonomorfolgia subdialectului maramureșean</i>, Editura Universității de Nord, Baia Mare, 2011. 3. Frățilă, Vasile, <i>Probleme de dialectologie română</i>, Editura Astra, Blaj, 2010. 4. Frățilă, Vasile, <i>Studii istroromâne</i>, Editura Universității București, București, 2016. 5. Gheție, Ion, <i>Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea</i>, Editura Academiei, București, 1974. 6. Nevaci, Manuela, <i>Identitate românească în context balcanic</i>, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013. 7. Nevaci, Manuela, <i>Curs de aromână. Descrierea dialectului. Texte. Glosar</i>, Editura Universitară, București, 2011. 8. Nevaci, Manuela, <i>Dialectele aromân și meglenoromân. Studiu sincron</i>, Editura Universitară, București, 2013. 9. Papahagi, Tache, <i>Graiul și Folklorul Maramureșului</i>, reeditat în <i>Grai, folklor, etnografie</i>, Editura Minerva, București, 1981. 10. Saramandu Nicolae, <i>Structura aromânei actuale. Graiurile din Dobrogea</i>, Editura Academiei Române, București, 2005. 11. Saramandu Nicolae, Nevaci Manuela, <i>Sinteze de dialectologie română</i>, Editura Universitară, București, 2013. 12. Todoran, Romulus, <i>Contribuții de dialectologie română</i>, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984 <p>*** <i>Tratat de dialectologie românească</i>, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1984</p>			
8.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Exerciții de transcriere fonetică	2 h	prezentarea logică și deductivă, explicația, problematizarea, demonstrația prezentării multimedia, studii de caz, discuții	Calculatoare, Video-proiector, Software dedicat
2. Texte aromâne. Exerciții de lecturare și de transcriere fonetică.	1 h		
3. Texte meglenoromâne. Exerciții de lecturare și de transcriere fonetică.	1 h		
4. Texte istroromâne. Exerciții de lecturare și de transcriere fonetică.	1 h		
5. Subdialectul muntean. Subdialectul moldovean. Subdialectul bănațean. Subdialectul crișean. Subdialectul maramureșean.	5 h		
6. <i>Interpretarea</i> : Glosarul dialectal. Monografia dialectală. Atlasul lingvistic. Geografia lingvistică. Orientări noi în dialectologie.	4 h		
Bibliografie <ol style="list-style-type: none"> 1. ALRR-Mar. = <i>Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureș</i>, vol.I-III, Editura Academiei, București, 1969-1973; vol.IV, 1997. 2. ALR II, s.n. = E. Petrovici, <i>Atlasul lingvistic român</i>, partea a II-a, serie nouă, Institutul de Lingvistică-Cluj, vol.I-VII, 1956-1972. 3. Avram, Andrei, <i>Metafonia și fenomenele conexe în limba română</i>, Editura Academiei, București, 2005. 4. Caragiu Marioțeanu, Matilda; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Giosu Ștefan, Todoran Romulus – 			

Dialectologie română, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977.

5. Celac, Alina, *Terminologia păstoritului în graiurile dacoromâne sudice*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2007.
6. Marin Maria, Mărgărit Iulia, Neagoe Victorela, *Graiuri românești din Basarabia, Transnistria, nordul Bucovinei și nordul Maramureșului. Texte dialectale și glosar*, București, 2000.
7. Marin Maria, Răuțu Daniela, *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu domnului Teofil Teaha* Editura Academiei, București, 2011.
8. Marin Maria, Tiugan Marilena (ed.), *“Harta sonoră” a graiurilor și dialectelor limbii române*, Editura Academiei, București, 2014.
9. Nevaci, Manuela, *Graiul aromânilor fărșeroți din Dobrogea*, Editura Universitară, București, 2011.
10. Mărdărescu-Teodorescu Maria, Ulivi Anca, *Antologie fonetică a limbii române II*, Editura Academiei, București, 2006

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei *Dialectologie* asigură studenților cunoașterea ramificațiilor dialectale ale limbii române, fiind în conformitate cu cerințele mediului academic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen final	Examen	50%
10.5 Seminar/Laborator /Proiect	Activitate de seminar + test de evaluare pe parcurs	Test evaluare pe parcurs	50%
10.6 Standard minim de performanță Ca standard minim de performanță se urmărește dacă studenții au dobândit competența recunoașterii ramificațiilor dialectale ale limbii române, precum și abilitatea de a citi și de a transcrie un text dialectal			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
	Curs	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș	
	Aplicații	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș	

Data avizării în Consiliul Departamentului.

Director Departament
Lector univ. dr. Anamaria Fălăuș

Data aprobării în Consiliul Facultății

Decan
Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș